

Šta trebate znati o: **Izveštavanju o OMICRON VARIJANTI**

U OVOM RESURSU:

- 1 Izveštavanje o genomici Omikrona**
.....
- 2 Kada i kako je nastao Omicron i koliko se brzo širi?**
.....
- 3 Izveštavanje o imunitetu i vakcinaciji**
.....
- 4 Izveštavanje o bolesti uzrokovanoj Omikronom**

Dvije godine i više od 5,5 miliona smrtnih slučajeva, COVID-19 i dalje predstavlja veliki izazov za globalno javno zdravlje. Najveći broj sedmičnih slučajeva prijavljenih tokom pandemije, do danas, bio je u prvoj sedmici 2022. Ovaj broj je potcijenjen jer preopterećeni sistemi nadzora rezultiraju propuštenim slučajevima, a pozitivni kućni testovi često ostaju neprijavljeni. Svjetska zdravstvena organizacija pripisuje nagli porast broja zaraženih Omikronu, petoj poznatoj varijanti zabrinutosti, koja je brzo preuzela Delta varijantu kao dominantnu u svijetu.

O Omikronu treba mnogo toga da se razumije, uključujući njegov uticaj na naš imunitet i šta bi to moglo značiti za vakcine. Ali već ima dosta nagađanja i dezinformacija o novoj varijanti. U međuvremenu, novi podaci se pojavljuju velikom brzinom. Podatke moramo tumačiti i dati im kontekst kako bismo precizno izvjestili o tome šta Omicron čini jedinstvenim, koliko se brzo širi, koliko ozbiljno utiče na zdravlje i kako se ljudi mogu bolje zaštititi od bolesti.

Šta trebate znati o: Izveštavanju o OMICRON VARIJANTI

1

Izveštavanje o genomici Omikrona

Omicron ima preko 30 mutacija u dijelu genoma virusa koji sadrži hemijske upute za stvaranje šiljastog proteina, koji se koristi za inficiranje ljudskih stanica. Protein spike je meta za vaccine protiv COVID-19. Ova varijanta ima najveći broj mutacija do sada viđenih od bilo koje varijante SARS-CoV-2.

Očekuje se da će puni značaj Omicron mutacija i način na koji one rade zajedno postati jasniji kako se pandemija bude razvijala. Da biste precizno pokrili genomiku, budite u toku prateći nauku i razgovarajte sa naučnicima kako biste objasnili svoja otkrića.

Medijske priče brzo su označile Omicron "supervirusom". Izveštaji su zatim skrenuli u drugu krajnost, nazvavši ga "blagim", oslanjajući se na nekoliko malih studija koje su otkrile da ljudi zaraženi njime imaju manje teške simptome. Sada se voda ponovo zamućuje jer su hospitalizacija i smrtni slučajevi u porastu od COVID-19.

2

Kada i kako je nastao Omicron i koliko se brzo širi?

Studije sugeriraju da je Omicron bio u opticaju – uključujući i ljude koji nisu putovali u podsaharsku Afriku – od sredine oktobra 2021. Naučnici su istraživali mogućnost da je virus mogao razviti veliki broj mutacija kroz aktivnu, hroničnu infekciju kod osobe s oslabljenim imunitetom tokom neobično dugog perioda. Nakon toga, proučavali su moguću vezu između pojave varijanti putem oslabljenog imunološkog sistema kod pacijenata koji boluju od raka, koji čekaju na transplantaciju organa ili žive sa neliječenim HIV-om.

Omicron se brzo širi iz više razloga. Period inkubacije može trajati samo 3 dana, što zaražene ljude čini zaraznim brže, a daljnji prijenos je teže spriječiti. Drugi razlog za više nego udvostručenje Omicron infekcija i bolesti kod ljudi sa prethodnom infekcijom SARS-CoV-2 je taj što neutralizirajuća antitijela (NAbs) iz ranije infekcije ne nude mnogo unakrsne zaštite.

Jedna studija pokazuje da je Omicron do četiri puta infektivniji od Delta varijante među vakcinisanim i osobama koje su primile booster dozu vaccine. Ali obje varijante prenose se približno istom brzinom među nevakcinisanim. Sposobnost Omicron-a da izbjegne antitijela čini ga prenosivijim među onima koji su prethodno bili zaraženi ili su vakcinisani.

Studija iz Hong Konga iz januara 2022., a koja tek treba da bude recenzirana, otkrila je da se Omicron umnožava oko 70 puta brže nego Delta u tkivima iz bronhija, koji su veliki disajni putevi koji povezuju dušnik s plućima.

Ova povećana sposobnost Omikrona da inficira gornje respiratorne puteve mogla bi biti razlog njegovog bržeg širenja.

Šta trebate znati o: Izveštavanju o OMICRON VARIJANTI

U svom izvještavanju naglasite:

- **Omicron je veoma zarazan**
- **Ljudi sa simptomima trebaju se izolirati, iako simptomi mogu izgledati blagi (to uključuje simptome nalik prehladi, kihanje, glavobolju, umor, grlobolju, kašalj i, rjeđe, groznicu)**
- **Čak i osobe koje su vakcinisane ili su ranije zaražene treba da se izoliraju ako pokazuju simptome.**

3 Izveštavanje o imunitetu i cijepljenje

Višestruke mutacije Omicrona mogu značiti da imunološki odgovor generiran vakcinacijom ili prethodnom infekcijom možda neće tako dobro ciljati virus. Čini se da Omicron može izbjeći antitijela proizvedena od prethodne infekcije ili vakcinacije. Odgovor antitijela je važan, ali naš imunološki odgovor je veći i složeniji. Njegove višeslojne obrane uključujući T-stanice odgovore osiguravaju da sva zaštita nije izgubljena.

Japanska studija sugerira da kada se ljudi zaraze mnogo mjeseci nakon cijepljenja, antitijela stvaraju memorijske T-stanice koje su imale vremena poboljšati kvalitetu antitijela i ta poboljšana antitijela mogu pružiti bolju zaštitu od infekcije.

Važne studije koje treba slijediti su one o učinkovitosti trenutnih vakcina protiv infekcije Omikronom. Studija Agencije za zdravstvenu sigurnost Ujedinjenog Kraljevstva pokazuje da je čak i među osobama u dobi od 65 godina i starijima, efikasnost svih dostupnih vakcina protiv hospitalizacije, za sve poznate varijante, 95% dvije do devet sedmica nakon treće doze, opadajući na malo ispod 90% nakon 10 ili više sedmica, što je još uvijek odlična zaštita od teških bolesti.

Mala studija pokazuje da je broj virusa koji se izbacuju u zrak otprilike isti kao i kod Delta ili Omicron infekcije. Razlog za porast Omicron infekcija može biti taj što postoji daleko veći broj zaraznih ljudi prenosi ovu varijantu, umjesto da je uzrok prijenos na velike udaljenosti.

Druga studija – koja još nije recenzirana od januara 2022. – pokazuje da visoka stopa asimptomatske infekcije Omikrona može biti još jedan faktor koji uzrokuje njeno brzo širenje. Ukratko: razlog zašto se Omicron širi tako munjevito je taj što mnogi ljudi zaraženi varijantom Omicron možda čak i ne shvaćaju da su zaraženi visoko infektivnim virusom. Osim toga, prividna blagost simptoma može uzrokovati da se manji broj ljudi odmara i izoluje.

Veoma je važno napomenuti da je broj smrtnih slučajeva kod nevakcinisanih osoba zaraženih Omikronom daleko veći nego kod onih koji su vakcinisani. To su informacije SZO bazirane na globalnim podacima.

Vakcinacija je i dalje ključan alat u suzbijanju globalne pandemije. 2021.godine zalihe vakcina nesrazmjerno su nabavile zemlje s visokim dohotkom. Ali čak i ako se stanovništvo zemalja s visokim dohotkom poveća dva ili tri puta, rizik od suočavanja s drugom varijantom ostaje visok ako 70% svijeta ostane nevakcinisano. Što se virusne varijante više šire, to je veći rizik od pojave novih i možda virulentnijih varijanti.

Izveštavanje o napretku vakcinacije, posebno u zemljama s niskim dohotkom, ključno je s obzirom na to da trenutnim tempom uvođenja 109 zemalja ne bi moglo u potpunosti vakcinisati 70% svog stanovništva do početka jula 2022.

Razgovarajte s ljekarima koji liječe osobe sa infekcijom Omicron-om kako biste dobili ideju o stepenu bolesti i hospitalizaciji među onima koji su vakcinisani.

Pratite novosti u nauci o tome kako Omicron izbjegava naše imunološke odgovore i kako proizvođači stvaraju drugu generaciju vakcina kako bi se prevladalo imunološko izbjegavanje.

4

Izveštavanje o bolesti uzrokovano Omikronom

Izraze blaga i teška koriste zdravstveni radnici kako bi kategorizirali bolest koju vide kod pacijenata, bez obzira na varijantu koja ih uzrokuje. Čini se da su simptomi uzrokovani Omicron-om manje izraženi, ali samo u poređenju sa onima kod Delte. Ljudi zaraženi Omikronom i dalje završavaju u bolnici, a neki umiru. Simptomi mogu varirati od blagih do teških, zavisno o ranjivosti zaraženih, uključujući njihovu starost i postojeća zdravstvena stanja. Možda će biti manje ljudi kojima je potrebna intenzivna njega s infekcijom Omicron jer je ova varijanta manje efikasna u inficiranju plućnog tkiva, ali se teret njege prebacuje na izvanbolničke usluge i kućnu njegu. Osim toga, ovaj porast broja infekcija sprječava zdravstvene radnike da pruže blagovremenu njegu osobama sa drugim bolestima i povredama.

Izbjegavajte nazivati Omicron blagom varijantom jer to sugerira da je infekciju lako prevladati i da ljudi mogu prestati s poduzimanjem potrebnih, zaštitnih mjera. Razgovarajte sa zdravstvenim radnicima kako biste opisali težinu bolesti među različitim pacijentima, posebno razliku u bolesti između vakcinisanih i nevakcinisanih. Vakcine prve generacije možda neće zaustaviti sve infekcije i prijenos, ali ostaju vrlo učinkovite u smanjenju hospitalizacije i smrti od svih varijanti, uključujući Omicron

Podsjetite publiku da, uz vakcinaciju, nošenje maski koje dobro odgovaraju, distanciranje, izbjegavanje gužve i poboljšanje ventilacije mogu pomoći u usporavanju prijenosa. To će osloboditi prostor i vrijeme zdravstvenim sistemima da se bave drugim bolestima, kao i smanjiti smrtnost koja se može spriječiti.